

De “LPW-krant”

*Een krant die slechts af en toe verschijnt
Jaargang 9 nr.44 ~1 augustus 2008
Opgesteld om belangrijke en belangeloze berichten van
en over de Limburgse Plantenwerkgroep te melden*

Samenstelling en foto's: Marleen Massonnet

LIKONA
LIMBURGSE KOEPEL VOOR NATUURSTUDIE

Wistjes en datjes

We zijn goed bezig. Er zijn maar liefst vijf nieuwe vondsten gemeld in Limburg, waarvan twee nieuwe voor Vlaanderen. We hebben ook de kaap van 200 planten in één kilometerhok genomen tijdens de excursie in Kamert.

We gaan tegenwoordig ook met een GPS-PDA op pad. Al de hokken staan netjes op kaart en we kunnen van de bijzondere vondsten de locatie rechtstreeks ingeven. Een handig systeem, al is het een beetje oefenen in het begin.

Al de streeplijsten, nieuwtjes, waarnemingen en leuke foto's worden nu ook systematisch bijgehouden op de website www.plantenwerkgroep.be (doorklikken naar Limburgse Plantenwerkgroep).

Nieuw, nieuw, nieuw, nieuw, nieuw!

Jawel, er zijn vijf nieuwe vondsten voor Limburg.

Marleen Massonnet beet de spits af en vond eind mei Duits viltkruid op een verlaten akker in Eksel.

Duits viltkruid groeit op droge, open, zonnige plaatsen en verkiest omgewerkte gronden zoals akkers en ruderaal terreinen.

Het is nooit een algemeen voorkomende plant geweest, er zijn een 16-tal historische waarnemingen verspreid over Vlaanderen. Deze grote broer van Dwergviltkruid is na 1970 op slechts vijf andere plaatsen gevonden. Op de drie vindplaatsen in Oost-Vlaanderen betrof het telkens slechts enkele exemplaren. Op de twee locaties in de provincie Antwerpen komt het op beide plaatsen voor op open plekken in een schraal grasland en is het veelvuldig aanwezig. In Eksel komt de soort op haar vindplaats ook veelvuldig voor.

Volgens de rode lijst is Duits viltkruid momenteel met verdwijning bedreigd.

Tijdens de excursie op 16 juni naar de steenkoolterril van de mijn van Eisden werden twee nieuwe Vlaamse soorten gevonden, namelijk Akkerviltkruid en *Galium divaricatum*. Aan de voet van de helling van de terril werd op een open plek Akkerviltkruid gevonden. De determinatie werd later bevestigd door de Nationale Plantentuin. Akkerviltkruid is een warmteminnende soort en verkiest zandige (zure) bodems. Volgens de Vlaamse atlas is het in België en ook in Nederland verdwenen.

De laatste meldingen van dateren van 1918 en 1919.

Aan de top van dezelfde terril werd *Galium divaricatum* gevonden. De soort heeft (nog) geen Nederlandse naam. Het wordt ook aangegeven als ondersoort van Frans walstro. Het plantje is nog geen 10 cm hoog en heeft smalle blaadjes met een donkerrode kleur. Dit walstro groeit voornamelijk op braaklanden en ruderaal terreinen en is eerder van zuiderse oorsprong.

Op 30 juni vonden Bert Berten en Marcel Bex aan de Maasbempdgreend aan de Maas één exemplaar van Kalketrip. Volgens de Vlaamse Atlas wordt de plant als verdwenen beschouwd. Er is enkel een adventiefmelding aan de autostrade te Deinze in 1996.

De plant werd nog niet in Limburg waargenomen, maar staat wel in grote hoeveelheden op het Nederlandse gedeelte van de Sint-Pietersberg te Maastricht op ongeveer 200 m van de Belgisch-Nederlandse grens. Deze soort geeft de voorkeur aan warme standplaatsen en kiest voor terreinen met veel licht, in de volle zon. Andere milieueisen zijn droge, kalk- en (matig) voedselarme bodems.

Tijdens de excursie op het Militair domein in Leopoldsburg op 7 juli struikelde Bert Berten en Rutger Barendse aan een vennetje over een atypische Tengere rus. Na verdere determinatie en bevestiging door Filip Verloove (Nationale Plantentuin te Meise) en Michael Wilcox bleek het te gaan over *Juncus anthelatus*, een Noord-Amerikaanse soort. De plant is al enkele jaren gekend van andere plaatsen in Vlaanderen (Aalter, Antwerpse Kempen). Ze is echter niet goed gekend en zal vermoedelijk wel op meer plaatsen voorkomen. Deze rus is groter dan Tengere rus en heeft een verspreid staande bloeiwijze. Het onderste schutblad is langer dan de bloeiwijze waarmee het kan onderscheiden worden van Greppelrus.

Uitkijken dus!

Foto: Rutger Barendse

Hoe 12 doorwinterde floristen zich laten vangen door één klein gaasvliegje

Op 7 juli bogen 12 floristen zich vol verwondering over een merkwaardig grasje. Niemand kon er een naam op plakken. *“Zoiets heb ik nog nooit gezien...”, “Zo’n vreemde zaden...”, “Dat staat niet in mijn flora...”, “Zouden we het plukken voor determinatie met de bino?”...*

Niemand wist zich raad!

Tot één van de floristen zich een filmpje van David Attenborough herinnerde. Het ging over ‘The life in the undergrowth’, kleine beestjes dus. En één van die beestjes, meer bepaald een gaasvliegje legt zijn eitjes op planten aan het einde van een zelfgemaakt steeltje.

Zo worden niet alleen insecten die wel een gaasvliegje lusten en parasieten om de tuin geleid, maar ook floristen laten zich gewillig vangen.

De slobkousjes

In 2007 werd er een nieuw plantenwerkgroepje opgericht in het Hageven in Neerpelt door de lokale Natuurpuntafdeling. Dit jaar worden ze vergezeld door enkele plantenliefhebbers die de cursus natuurgids vervulde in de Wulp. Het groepje noemt zich de ‘Slobkousjes’ naar de speciale relatie tussen wederikoorten en de slobkousbij.

Het is een voorzichtige start, met vooral veel (leren) determineren. Streeplijsten maken is nog niet aan de orde maar er wordt wel veel bijgeleerd!

De excursies zijn laagdrempelig en iedereen is welkom. De excursies gaan door op 6 augustus en 3 september in het Hageven. Er wordt telkens gestart om 18.30u aan de parking van de Wulp.

Determinatiesleutel Klit (*Arctium*)

	Bloemen in een tros			Bloemen in een scherm	
	Bosklit <i>A. nemorosum</i>	Kleine klit <i>A. minus</i>	Middelste klit <i>A. pubens</i>	Grote klit <i>A. lappa</i>	Donzige klit <i>A. tomentosum</i>
Steel van rozetbladen				Gevuld	Gevuld of hol
Bloemkroon	Niet boven omwindsel uitstekend			Niet boven omwindsel uitstekend	Boven omwindsel uitstekend
	kaal			Lila kaal	Roodpaars, met meercellige haren
Binnenste omwindselbladen					Nabij top sterk paars gekleurd Plotseling versmallend in gekromde top
Hoofdje	> 3 cm Zittend aan boogvormig overhangende, lange takken	15 -22 mm Kort gesteeld of vrijwel zittend	20 - 30 mm 12 - 15 cm lange steel	Grasgroen kaal	Donker paarsgroen, wollig behaard
Omwindselbladen	Breder dan 1,7 mm Lange stijltop				

Zowel de Belgische Flora, de Nederlandse Flora van Heimans en Heukels' Flora van Nederland beschouwen de Kleine en de Middelste als twee aparte soorten. De Vlaamse Plantenatlas voegt deze twee samen tot één soort en beschouwen Kleine klit s.s. en Middelste klit als ondersoorten.

LPW excursiekalender 2008

LPW = Limburgse Plantenwerkgroep, NG = natuurgidsen, SAP-clubje = Natuurpunt Hasselt-Zonhoven,

Datum		Onderwerp	Vertrek	Info bij
Ma 14.04.08	LPW	E7 43 4 Riemst: Valmeer	18.30u Kerk van Valmeer	Bert Berten
Ma 21.04.08	LPW	E6 14 -2 Alken	18.30u Kerk van Wijer	Lily Gora
Ma 28.04.08	LPW	F6 14-1 én F6-14-2 Gingelom	18.30u Kerk van Borlo	Bert Berten
Wo 30.04.08	SAP	Fietspad Teut	18.30u Johan Royeaerd (Koningsbergweg 89, Zonhoven)	Johan Royeaerd
Ma 05.05.08	LPW	D7-24-1 en 24-2 Dorne Driepaal	18.30u Kerk van Dorne	Lily Gora
Wo 07.05.08	SAP	Kiewit, Hasselt	18.30u Putvennestraat, Hasselt	Jan Wyers
Ma 12.05.08	LPW	Weekendje	Eifel Blankenheim	
Wo 14.05.08	SAP	Rode vijvers	18.30u Kapel OLV Altijd durende bijstand (Goorstraat-Bolderdal)	Johan Royeaerd
Zo 18.05.08	NG	St-Pietersberg	9.00u Kerk van Kanne	Bert Berten
Ma 19.05.08	LPW	Ham Genendijk	18.30u Kerk van Kwaadmechelen	Luc Vanoppen Luc Roubben
Wo 21.05.08	SAP	Beemden Elsbergweg	18.30u Parochiekerk Termolen (Molenweg, Zonhoven)	Johan Royeaerd
Ma 26.05.08	SAP	Cursus Kruisbloemigen: Bokrijk	18.30u Treinstation Bokrijk	Bert Berten
Wo 28.05.08	SAP	Mangelbeekvallei ism Werkgroep Mangelbeekvallei	18.30u Carpoolparking afrit 29 van de E314 Houthalen- Helchteren	Veerle Cielen
Ma 02.06.08	LPW	Overbroek: Schubzegge, Padderus, Kleine valeriaan, Addertong,	18.30u Parking voetbalveld Gelmen-Gelinden	Lily Gora
Wo 04.06.08	SAP	Kauwbosstraat	18.30u Rond punt Kauwbostraat- Elstrekenweg-Bokrijkse weg	Jan Wyers
Zo 08.06.08	NG	Grassen	Kerk van Schulen	Leo Thomassen
Ma 09.06.08	LPW	Westelijk vijvergebied Bokrijk: watteranonkels	18.30u Treinstation Bokrijk	Bert Berten
Wo 11.06.08	SAP	Teut: natte heide	18.30u Johan Royeaerd (Koningsbergweg 89, Zonhoven)	Luc Vanoppen
Ma 16.06.08	SAP	Cursus Kruisbloemigen: Mijnterril Eisden	18.30u parking Euroscop Maasmechelen	Lily Gora
Wo 18.06.08	SAP	Nietelbroeken	18.30u Parking het (vroegere) 'Klein Caféke' op het kruispunt van Kruis-, Tichelrij- en Nietelbroekstraat te Diepenbeek	Jos Ramaekers
Ma 23.06.08	LPW	Abeek, knuppelpad	18.30u kerk Reppel	Marleen Massonnet
Wo 25.05.08	SAP	Boekrakelaan; natte hooilanden	18.30u Rond punt Kauwbostraat- Elstrekenweg-Bokrijkse weg	Johan Royeaerd
Ma 30.06.08	SAP	Cursus Kruisbloemigen: Schulensmeer	18.30u Kerk van Linkhout, Lummen	P. Hendrickx
Wo 02.07.08	SAP	Fietspad Teut	18.30u Johan Royeaerd (Koningsbergweg 89, Zonhoven)	Johan Royeaerd
Ma 07.07.08	LPW	C6-46-4 MD Kamert	18.30u Kerk van Hechtel	Marc Missoorten
Wo 09.07.08	SAP	Ter Donk	18.30u Waterzuiveringsstation, Katschitsteeg, Zonhoven	Johan Royeaerd
Zo. 13.07.08	LPW	Westelijk Vijvergebied ism ongewervelden	9.00u Treinstation Bokrijk	Lily Gora
Ma 14.07.08	SAP	Cursus Kruisbloemigen: Maasoever	18.30u Overzet Meeswijk	Bert Berten
Wo 16.07.08	SAP	Sluisbeemden	18.30u Parking Kinopolis Hasselt	Jan Wyers

Ma 21.07.08	LPW	Broekbeemd Wellen: Padderus	18.30u Kerk van Wellen	Lily Gora
Wo 23.07.08	SAP	Terril van Beringen	18.30u Parking oude mijnebouwen (weg Beringen- Leopoldsburg)	Luc Vanoppen
Ma 28.07.08	LPW	D7 21 31 Bron Huttenbeek	18.30u Parking Abdijhoeve Kelchterhoef	Georges Peeters
Wo 30.07.08	SAP	Domein Kiewit	18.30u Putvennestraat, Hasselt	Jan Wyers
Ma 04.08.08	LPW	Diepenbeek: dwergviltkruid	18.30u Sluis van Diepenbeek	
Wo 06.08.08	SAP	Terril Winterslag	18.30u Parking achter nieuwe bioscoopcomplex Winterslag	Luc Vanoppen
Ma 11.08.08	LPW	Maaswinkel: Watergentiaan	18.30u Kerk van Vucht	Bert Berten
Wo 13.08.08	SAP	Tommelen, Hasselt	18.30u Spoorwegstraat, Hasselt	Jan Wyers
Ma 18.08.08	LPW	C7 46-3 Jagersborg	18.30u Kerk van Voorshoven (Neeroeteren)	Lily Gora
Wo 20.08.08	SAP	Terril van Zolder	18.30u Parking ingang terril	Luc Vanoppen
Zo 24.08.08	LPW met FLO WER	D7 25 13 Dilsen (kort bij het Bergerven)	10.00u Kerk van Dilsen	Lily Gora
Ma 25.8.08	LPW	D7 11 32 Peer, Maastrichterheide: Klokjesgentiaan	18.30u kerk Wauberg	Marleen Massonnet
Wo 27.08.08	SAP	Vallei van de Mombeek	18.30u Parking aan de elektriciteitscabine op het kruispunt Sasput- Muntelbeekstraat te St- Lambrechts-Herk	Alida Vanholst
Za 30.08.08	LPW	Achter de Witte Bergen ism gidsen Watersnip	9.30u Katershoeve, Hechtel	Lily Gora
Ma 01.09.08	LPW	D6 17 11 of 13 MD Hoeverheide	18.30u Parking Watersnip (Koersel)	Marc Missoorten
Zo 07.09.08	LPW	Westelijk Vijvergebied Bokrijk Ism werkgroep ongewervelden	9.00u Treinstation Bokrijk	Bert Berten
Ma 08.09.08	LPW	D6 21 14 Tessenderlo	18.30u Kerk van Engsbergen (Tessenderlo)	Lily Gora